

ARANY-ÉV 2017.

A héten Arany balladáit hallgattam, és egy nagggyon-nagggyon megtetszett. Így még sosem hallottam:

<https://www.youtube.com/watch?v=aYmcAAaECCg>

A walesi bárdok - Koncz Zsuzsa III. nagylemez

Arany János - Bornai Tibor

Természetesen a költeményt ismerem, és szerintem nincs is magyar ember, aki ne ismerné!

Vizsont megzenésítve nem mindenki, így eddig én sem.

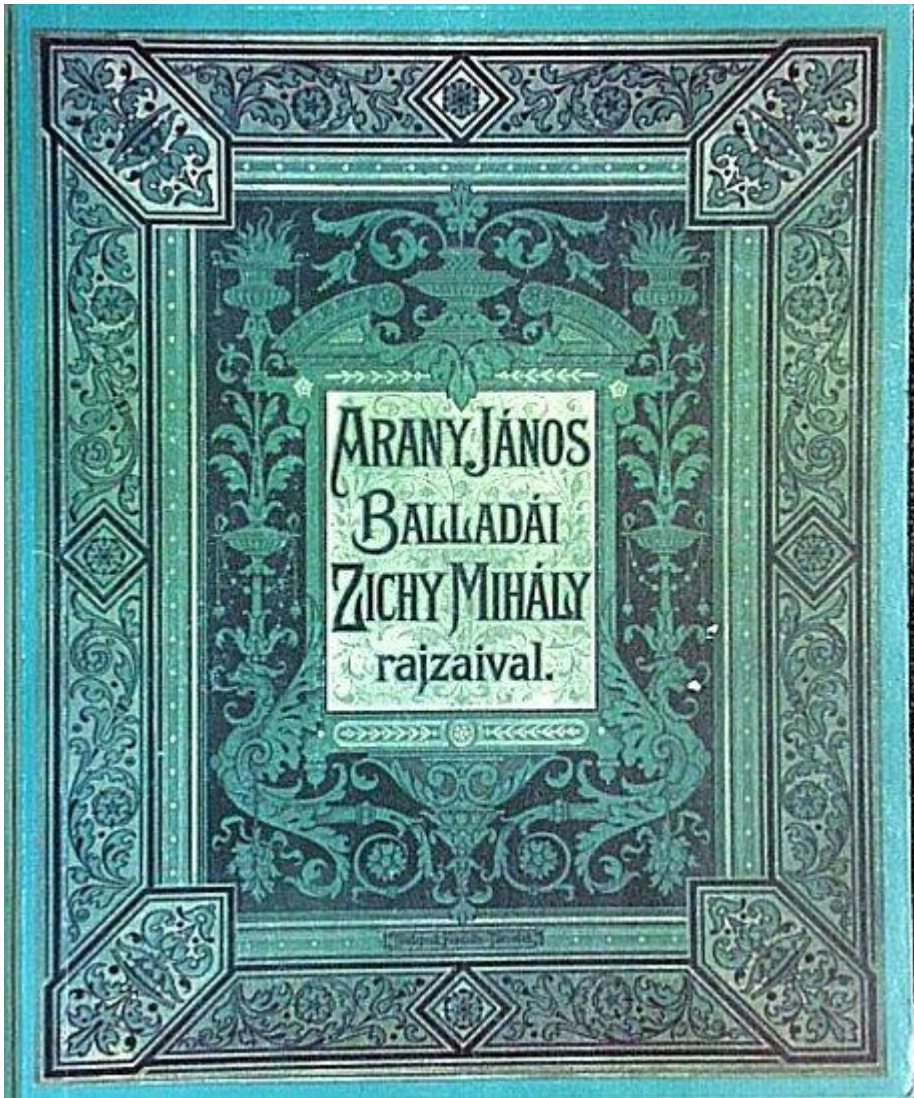
A zenéjét Bornai Tibor készítette, s mondhatom, igazi műkincs! Nagyon tetszik a zenéje, szerintem kitűnően illik a történethez, jól követi az eseményeket, s érzelmileg is kifejező.

A hangszerelése is tetszik. Koncz Zsuzsának pedig talán ez a legjobb előadása minden közül.

Olvastam elmarasztaló beírásokat máshol, de nem osztom a véleményüket.

Régebben megjelent Arany balladái díszkiadásban, megvettem, és neki ajándékoztam a németben élő lányomnak.

Ilyen volt a könyv, melyhez Zichy Mihály készített nagyszerű illusztrációkat:

Ez pedig A walesi bárdok 1856-ból.

Arany János (1817-1882)

Zichy Mihály (1827-1906)

Szeretem, mikor egy műalkotásban együtt van jelen a hármas egység: szó, kép, zene.

Csodálatos alkotás, így együtt különösen.

Éppen a napokban hallottam a rádióban az Arany-év kapcsán, hogy a költő jogot végzett, és a balladáinak legtöbbjében valós eseteket dolgoz fel igen szakszerűen, vagy történelmi eseményeket, mint ez a most idézett is.

Itt a ballada is, hátha valaki mégsem ismeri, vagy már elfelejtette:

Arany János

A WALESI BÁRDOK

Edward király, angol király

Léptet fakó lován:

Hadd látom, úgymond, mennyit ér

A velszi tartomány.

Van-e ott folyó és földje jó?

Legelőin fű kövér?

Használt-e a megöntözés:

A pártos honfivér?

S a nép, az istenadta nép,

Ha oly boldog-e rajt'

Mint akarom, s mint a barom,

Melyet igába hajt?

Felség! valóban koronád

Legszebb gyémántja Velsz:

Földet, folyót, legelni jót,

Hegy-völgyet benne lelsz.

S a nép, az istenadta nép

Oly boldog rajta, Sire!

Kunyhói mind hallgatva, mint

Megannyi puszta sir.

Edward király, angol király

Léptet fakó lován:

Körötte csend amerre ment,

És néma tartomány.

Montgomery a vár neve,

Hol aznap este szállt;

Montgomery, a vár ura,

Vendégli a királyt.

Vadat és halat, s mi jó falat

Szem-szájnak ingere,

Sürgő csoport, száz szolga hord,

Hogy nézni is tereh;

S mind, amiket e szép sziget

Ételt-italt terem;
S mind, ami bor pezsegve forr
Túl messzi tengeren.
Ti urak, ti urak! hát senkisem
Koccint értem pohárt?
Ti urak, ti urak!... ti velsz ebek!
Ne éljen Eduárd?
Vadat és halat, s mi az ég alatt
Szem-szájnak kellemes,
Azt látok én: de ördög itt
Belül minden nemes.
Ti urak, ti urak, hitvány ebek!
Ne éljen Eduárd?
Hol van, ki zengje tetteim -
Elő egy velszi bárd!
Egymásra néz a sok vitéz,
A vendég velsz urak;
Orcáikon, mint félelem,
Sápadt el a harag.
Szó bennszakad, hang fennakad,
Lehellet megszegik. -
Ajtó megől fehér galamb,
Ősz bárd emelkedik.
Itt van, király, ki tetteidet
Elzengi, mond az agg;
S fegyver csörög, haló hörög
Amint húrjába csap.
"Fegyver csörög, haló hörög,
A nap vértóba száll,
Vérszagra gyúl az éji vad:
Te tetted ezt, király!

Levágva népünk ezrei,
Halomba, mint kereszt,
Hogy sirva tallóz aki él:
Király, te tetted ezt!"
Máglyára! el! igen kemény -
Parancsol Eduárd -
Ha! lágyabb ének kell nekünk;
S belép egy ifju bárd.
"Ah! lágyan kél az esti szél
Milford-öböl felé;
Szüzek siralma, özvegyek
Panasza nyög belé.
Ne szülj rabot, te szűz! anya
Ne szoptass csecsemőt!..."
S int a király. S elérte még
A máglyára menőt.
De vakmerőn s hivatlanúl
Előáll harmadik;
Kobzán a dal magára vall,
Ez íge hallatik:
"Elhullt csatában a derék -
No halld meg Eduárd:
Neved ki diccsel ejtené,
Nem él oly velszi bárd.
Emléke sír a lanton még -
No halld meg Eduárd:
Átok fejedre minden dal,
Melyet zeng velszi bárd."
Meglátom én! - S parancsot ad
Király rettenetest:
Máglyára, ki ellenszegül,

Minden velsz énekest!
Szolgái szét száguldanak,
Ország-szerin, tova.
Montgomeryben így esett
A híres lakoma. -
S Edward király, angol király
Vágtat fakó lován;
Körötte ég földszint az ég:
A velszi tartomány.
Ötszáz, bizony, dalolva ment
Lángsírba velszi bárd:
De egy se birta mondani
Hogy: éljen Eduárd. -
Ha, ha! mi zúg?... mi éji dal
London utcáin ez?
Felköttem a lord-majort,
Ha bosszant bármi nesz!
Áll néma csend; légy szárnya bent,
Se künn, nem hallatik:
"Fejére szól, ki szót emel!
Király nem alhatik."
Ha, ha! elő síp, dob, zene!
Harsogjon harsona:
Fülembe zúgja átkait
A velszi lakoma...
De túl zenén, túl síp-dobon,
Riadó kürtön át:
Ötszáz énekli hangosan
A vértanúk dalát.[*]

(1857 jún.)

[*] A történelem kétségbe vonja, de a mondában erősen tartja magát,

hogy I. Eduárd angol király, Wales tartomány meghódítása (1277)

után, ötszáz walesi bárdot végeztetett ki, hogy nemzetök dicső

múltját zöngve, a fiakat föl ne gerjeszthessék az angol járom

lerázására. - A. J.

.....

Nem szeretek hasonlítani előadók produkcióit, főleg nem a "nagyokét":

Elhoztam két előadásban is, mindenki döntse el, melyikőjük nyerte el a tetszését:

1./ Sinkovits Imre előadása:

<https://www.youtube.com/watch?v=8Btn0MAqfW0>

Arany János: A walesi bárdok

2./ És most Latinovits Zoltán előadása következik:

<https://www.youtube.com/watch?v=xMUPfK5YFgc>

Arany János: A walesi bárdok

3./ Itt pedig rézkarc a vers helyszínéről (sajnos az alkotóját nem ismerem):

MONTGOMERY CASTLE